

Jakt och viltvård

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas 55 motionsyrkanden från de allmänna motions-
tiderna 2000 och 2001 om jakt och viltvård. I motionerna tas upp frågor om
bl.a. skydds jakt efter skarv och säl, småviltjakt, övrig jakt, ersättning för
viltskador och vissa administrativa frågor. De flesta motionerna behandlar
frågor där riksdagen i huvudsak har delegerat beslutanderätten till regeringen.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden med hänvisning till bl.a. ti-
digare ställningstaganden, pågående arbete på området och i avvaktan på den
samlade redovisning av regeringens arbete med jaktfrågor som utskottet för-
ordade våren 2000.

I betänkandet finns 19 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Utskottets överväganden	9
Skydds jakt efter skarv och säl	9
Småviltsjakt.....	12
Övrig jakt.....	15
Ersättning för viltskador	16
Administrativa frågor	18
Övriga frågor	21
Reservationer.....	24
1. Skydds jakt på skarv (punkt 1)	24
2. Skydds jakt på säl (punkt 2).....	24
3. Ersättning för skador orsakade av säl och förbud mot skydds jakt på gråsäl (punkt 3).....	25
4. Samordning mellan Sverige och Norge av jakttider och rättigheter för jakt på ripa (punkt 6).....	26
5. Fri avskjutning av älgkalvar och rådjurskid m.m. (punkt 10).....	26
6. Grytjakt på rödräv och grävling (punkt 11)	27
7. Jakt på hotade arter (punkt 12)	27
8. Utredning om ersättning till jakträttshavare för skador av rovdjur (punkt 13).....	28
9. Ersättning för skadeförebyggande arbete och för rovdjursskador (punkt 14)	28
10. Skador på djur vid fåbodbruk (punkt 15).....	29
11. Besittningsskydd och förlängning vid jakträttsupplåtelse (punkt 16).....	29
12. Besvärsrätten för beslut i jaktärenden (punkt 17).....	30
13. Beslutande myndighet för skydds jakt på varg (punkt 18)	30
14. Medel ur Jaktvårdsfonden (punkt 19).....	31
15. Statlig representation i jägarorganisationerna (punkt 21).....	31
16. Miljömål för djur (punkt 23).....	31
17. Hänsynsfull och långsiktigt hållbar jakt (punkt 24).....	32
18. Jaktens betydelse för viltvården (punkt 25).....	33
19. Utvidgad skydds jakt på rovdjur (punkt 26)	34
Särskilda yttranden.....	35
1. Jakttider på tjäder, orre och järpe och skydds jakt på vissa fågelarter (punkterna 7 och 8).....	35
2. Ersättning för skadeförebyggande arbete och för rovdjursskador (punkt 14).....	36

3. Inventering av kungsörnsstammen m.m. (punkt 29)	36
Bilaga	
Förteckning över behandlade förslag	37
Motioner från allmänna motionstiden 2000	37
Motioner från allmänna motionstiden 2001	39

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skyddsjakt på skarv

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ902 yrkande 1, 2000/01:MJ904 yrkande 2, 2000/01:MJ909 yrkande 2, 2000/01:N318 yrkande 3 delvis, 2001/02:MJ214 yrkande 1 och 2001/02:MJ522 yrkande 2 delvis.

Reservation 1 (m, kd, c)

2. Skyddsjakt på säl

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ907, 2000/01:MJ911 yrkande 5, 2000/01:MJ916, 2000/01:N318 yrkande 3 delvis, 2001/02:MJ420 yrkande 7 delvis, 2001/02:MJ431, 2001/02:MJ432 och 2001/02:MJ522 yrkande 2 delvis.

Reservation 2 (m, kd, c)

3. Ersättning för skador orsakade av säl och förbud mot skyddsjakt på gråsäl

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ439 yrkandena 1–3.

Reservation 3 (mp)

4. Lokal förvaltning av småviltsjakten

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ913 yrkande 1 och 2001/02: MJ525 yrkande 4.

5. Samordnade jakttider för småviltsjakten

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ913 yrkande 2 och 2000/01: MJ917.

6. Samordning mellan Sverige och Norge av jakttider och rättigheter för jakt på ripa

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ910.

Reservation 4 (m)

7. Jakttider på tjäder, orre och järpe

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ276 yrkande 2.

8. Skyddsjakt på vissa fågelarter

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ903 yrkandena 2 och 3, 2001/02:MJ281, 2001/02:MJ441 och 2001/02:MJ512.

9. Dubbelregistrering av licensområde för älgjakt

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ914 och 2001/02:MJ525 yrkande 3.

10. Fri avskjutning av älgkalvar och rådjurskid m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02: MJ446.

Reservation 5 (fp)

11. Grytjakt på rödräv och grävling

Riksdagen avslår motion 2001/02: MJ271.

Reservation 6 (v, mp)

12. Jakt på hotade arter

Riksdagen avslår motion 2000/01: MJ743 yrkande 3.

Reservation 7 (mp)

13. Utredning om ersättning till jakträttshavare för skador av rovdjur

Riksdagen avslår motion 2001/02: MJ206 yrkande 3.

Reservation 8 (m, kd, c, fp)

14. Ersättning för skadeförebyggande arbete och för rovdjursskador

Riksdagen avslår motionerna 2001/02: MJ227 yrkande 3, 2001/02: MJ248 yrkande 3 och 2001/02: MJ394.

Reservation 9 (m, kd, c)

15. Skador på djur vid fäbodbruk

Riksdagen avslår motion 2001/02: MJ414.

Reservation 10 (v)

16. Besittningsskydd och förlängning vid jakträttsupplåtelse

Riksdagen avslår motion 2001/02: MJ455.

Reservation 11 (m)

17. Besvärsrätten för beslut i jaktärenden

Riksdagen avslår motion 2001/02: MJ454.

Reservation 12 (m)

18. Beslutande myndighet för skydds jakt på varg

Riksdagen avslår motion 2001/02: MJ227 yrkande 6.

Reservation 13 (m, c)

19. Medel ur Jaktvårdsfonden

Riksdagen avslår motionerna 2000/01: MJ911 yrkande 2 och 2000/01: MJ920 yrkande 4.

Reservation 14 (m, kd, c, fp)

20. Registren för jaktkort och jägarexamen

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ911 yrkande 3.

21. Statlig representation i jägarorganisationerna

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ920 yrkande 5.

Reservation 15 (c, fp)

22. Viltforskningsråd

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ911 yrkande 1.

23. Miljömål för djur

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ826.

Reservation 16 (c, fp)

24. Hänsynsfull och långsiktigt hållbar jakt

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ418 yrkande 19.

Reservation 17 (mp)

25. Jaktens betydelse för viltvården

Riksdagen avslår motion 2000/01:N385 yrkande 13.

Reservation 18 (m, kd)

26. Utvidgad skydds jakt på rovdjur

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ227 yrkande 5 och 2001/02: MJ248 yrkande 2.

Reservation 19 (m, c)

27. Omprövning av samernas jakt- och fiskerätt

Riksdagen avslår motion 2000/01:K378 yrkande 14.

28. Jakt i reservat

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ911 yrkande 7.

29. Inventering av kungsörnsstammen m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ355.

Stockholm den 19 mars 2002

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Ulf Björklund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulf Björklund (kd), Sinikka Bohlin (s), Göte Jonsson (m), Kaj Larsson (s), Alf Eriksson (s), Carl G Nilsson (m), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Maria Wetterstrand (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Michael Hagberg (s), Willy Söderdahl (v) och Berit Adolfsson (m).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkande 1999/2000:MJU17 Jaktens villkor konstaterade utskottet att, även om beslutanderätten i jakt- och viltvårdsfrågor i huvudsak har delegerats till regeringen, det kan föreligga behov av en samlad redovisning från regeringens sida till riksdagen. Med anledning härav och mot bakgrund av det stora antalet jakt- och viltvårdsfrågor som aktualiseras under allmänna motionstiden varje år föreslog utskottet ett tillkännagivande med innebörd att regeringen bör återkomma till riksdagen med en samlad redovisning av regeringens arbete med jaktfrågor och vilka åtgärder som planeras för dessa frågor. Redovisningen bör omfatta bl.a. frågan om nordisk samordning av jakttider, A- och B-licenser vid älgjakt, jaktfrågornas koppling till habitatdirektivet, populationsförändringar inom olika viltarter, jakten på statens mark ovan odlingsgränsen, dubbelregistrering av privat jaktmark (renskötande samers rätt att jaga på privat mark) samt allmänningsslågstiftningen och jakten m.m. I skrivelse 2001/02:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen, som kommer att behandlas av riksdagen våren 2002, anförs att ärendet bereds och att regeringen har för avsikt att överlämna en skrivelse till riksdagen i frågan.

I detta betänkande behandlas 55 motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2000 och 2001 om jakt och viltvård. Flera av de frågor som nu är aktuella behandlades av utskottet våren 2000 i betänkande 1999/2000:MJU17 Jaktens villkor och våren 2001 i betänkande 2000/01:MJU9 Sammanhållen rovdjurspolitik. I motionerna tas upp frågor om bl.a. skyddsjakt efter skarv och säl, småviltsjakt, övrig jakt, ersättning för viltskador och vissa administrativa frågor.

Utskottets överväganden

Skydds jakt efter skarv och säl

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett antal motioner (m, kd) om utökad skydds jakt på skarv med hänvisning till pågående arbete på området och till en samlad redovisning av regeringens arbete med jaktfrågor. Med samma motivering avstyrker utskottet även ett flertal motioner (m, kd) om utökad skydds jakt efter säl. Vidare avstyrker utskottet en motion (mp) om ersättning för sälskador, förbud mot skydds jakt efter säl och utvärdering och analys av ersättningarna för sälskador.

Motionerna

Frågan om utökad skydds jakt på skarv tas upp i motionerna 2000/01: MJ902 (m) yrkande 1, 2000/01: MJ904 (m) yrkande 2, 2000/01: MJ909 (m) yrkande 2 och 2001/02: MJ214 (m) yrkande 1. Motion 2000/01: N318 (kd) behandlar skärgårdsfiskarnas möjligheter att hålla skarvbeståndet på en för näringen acceptabel nivå (yrkande 3 delvis), och i motion 2001/02: MJ522 (kd) framhålls betydelsen av att skarvbeståndet regleras genom traditionell viltförvaltning utifrån jaktetiska principer och med tydliga regler i form av tider och andra villkor (yrkande 2 delvis).

Utökad skydds jakt på säl behandlas i ett flertal motioner. I motion 2000/01: MJ907 (m) anförs att länsstyrelserna bör bevilja jakttillstånd och vara tillsynsmyndighet. Enligt motion 2000/01: MJ911 (m) bör Sverige bevilja samma slags tillstånd till skydds jakt som Finland och Åland, dvs. för att sänka skadenivåerna (yrkande 5). Motionärerna i motion 2001/02: MJ431 (m) anser att antalet sälar som skall avskjutas måste öka väsentligt, att jakt från båt bör tillåtas och att det administrativa krånglet bör minska. I motionerna 2000/01: MJ916 och 2001/02: MJ432 (båda m) betonas vikten av att regeringen skyndsamt återkommer med en redovisning av hur jakten på säl skall bedrivas och att beslut bör fattas snarast om att jakt på säl skall kunna hänföras till reglerad jakt. Skärgårdsfiskarnas möjligheter att hålla sälbeståndet på en för näringen acceptabel nivå tas upp i motion 2000/01: N318 (kd) yrkande 3 delvis. Enligt motion 2001/02: MJ420 (m) bör begränsad jakt efter säl tillåtas även på den södra ostkusten (yrkande 7 delvis). (Den del av motionsyrkandet som avser allmän jakt på skarv kommer att behandlas i utskottets ärende om naturvård, bet. 2001/02: MJU24.) Regleringen av sälbeståndet bör enligt motion 2001/02: MJ522 (kd) ske utifrån jaktetiska principer och med tydliga regler i form av tider och andra villkor (yrkande 2 delvis).

Enligt motion 2001/02: MJ439 (mp) bör jakten på säl upphöra (yrkande 1), budgetförstärkningarna på anslaget 42:6 Ersättning för viltskador utvärderas innan diskussionen om skydds jakt återupptas (yrkande 2) och en analys göras

av vilka som är berättigade till ersättning för sälskador och av ersättningens storlek (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Den allmänna jakttiden på skarv avskaffades fr.o.m. den 15 juni 1995 till följd av en ändring i jaktförordningen (1987:905). Förändringen genomfördes för att anpassa svenska regler till direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar, fågeldirektivet. Den 29 juni 1997 ändrades fågeldirektivet så att den art av skarv som förekommer i Sverige inte längre upptas i direktivets bilaga 1. Detta innebär att det inte längre uppställs lika stränga krav som tidigare när det gäller åtgärder för bevarande av skarvens livsmiljö m.m. Eftersom skarv inte har upptagits i direktivets bilaga 2 är det dock inte möjligt att tillåta allmän jakt på skarv. Däremot är skydds jakt tillåten under vissa förutsättningar, nämligen om det på grund av ett viltbestånds storlek finns påtagliga risker för allvarliga skador av vilt får enligt 7 § jaktlagen (1987:259) den myndighet som regeringen bestämmer besluta om jakt för att förebygga eller minska dessa risker. Med stöd av 24 § jaktförordningen får Naturvårdsverket eller länsstyrelsen besluta om sådan jakt, och enligt 29 § jaktförordningen får länsstyrelsen ge tillstånd till skydds jakt på vissa, annars fredade djur om det behövs för att hindra att dessa orsakar avsevärda skador eller olägenheter på grund av beståndens storlek eller av andra skäl.

Utskottet har inhämtat att Naturvårdsverket har upprättat förslag till förvaltningsplan för mellanskarv och storskarv med inriktning på bl.a. skarvens utbredning och utökade möjligheter för länsstyrelsen att fatta beslut om skydds jakt. Förslaget kommer att fastställas inom kort. Utskottet vill även hänvisa till riksdagens beslut om en samlad redovisning av regeringens arbete med jaktfrågor och vilka åtgärder som planeras för dessa frågor (bet. 1999/2000:MJU17). Denna redovisning bör enligt utskottets mening kunna ge underlag för fortsatta överväganden. I sammanhanget vill utskottet upprepa sitt uttalande våren 2000 då utskottet förutsatte att ansvariga myndigheter noga följer utvecklingen av skarvbestånden (bet. 1999/2000:MJU17). Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionerna 2000/01: MJ902 (m) yrkande 1, 2000/01: MJ904 (m) yrkande 2, 2000/01: MJ909 (m) yrkande 2, 2000/01: N318 (kd) yrkande 3 delvis och 2001/02: MJ214 (m) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Med anledning av motion 2001/02: MJ522 (kd) vill utskottet erinra om att enligt 27 § jaktlagen jakten skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Därmed bör även denna motion i aktuell del kunna lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller skydds jakt efter säl ankommer det enligt 27 § jaktförordningen på Naturvårdsverket att besluta om sådan jakt om det behövs för att förhindra skador. Som utskottet konstaterade redan våren 2000 har beståndet av säl ökat. Samtidigt har det kustnära fisket stora svårigheter, och bl.a. åberopas det stora sälbeståndet som ett viktigt problem. I ett tillkännagivande uttalade riksdagen att regeringen i samråd med berörda myndigheter borde

vidta åtgärder som gör det möjligt att bedriva någon form av jakt för att komma till rätta med de angivna problemen (bet. 1999/2000: MJU17). Utskottet har inhämtat att Naturvårdsverket den 26 september 2001 beslutade att 150 gråsäl skulle få skjutas från Stockholms län norrut längs kusten t.o.m. Norrbottens län under tiden den 26 september t.o.m. den 31 december enligt ett kvoteringsystem för de olika länen. När jakttiden hade gått ut kunde konstateras att endast 58 av de 150 tillåtna sälarna hade skjutits. Utskottet vill även hänvisa till vad som anförs nedan om Naturvårdsverkets uppdrag att kartlägga skador av säl och vars resultat kan komma att innebära ändrade regler om skydds jakt. Med det anförda och i avvaktan på en samlad redovisning av jakt- och viltfrågorna finner utskottet att syftet med motionerna 2000/01: MJ907 (m), 2000/01: MJ911 (m) yrkande 5, 2000/01: MJ916 (m), 2000/01: N318 (kd) yrkande 3 delvis, 2001/02: MJ420 (m) yrkande 7 delvis, 2001/02: MJ431 (m) och 2001/02: MJ432 (m) i väsentliga delar får anses tillgodosett.

Som utskottet anför ovan skall all jakt bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Därmed bör motion 2001/02: MJ522 (kd) yrkande 2 delvis lämnas utan vidare åtgärd.

Det ovan nämnda tillkännagivandet innebär även att regeringen bör ta ett övergripande ansvar för att motverka ekonomiska förluster och andra olägenheter som fiskenäringen åsamkas på grund av sälbeståndets storlek. Utskottet vill mot den bakgrunden erinra om att Naturvårdsverket har regeringens uppdrag att kontinuerligt kartlägga skador av säl. Tillsammans med Fiskeriverket bygger Naturvårdsverket upp en verksamhet för att registrera skador av säl och skadornas omfattning. Uppgifterna kommer att utgöra en del av underlaget för ställningstaganden om ändrade regler om skydds jakt. Naturvårdsverket skall på regeringens uppdrag även utreda beståndsstorleken hos säl och skarv och redogöra för dessa arters effekter på ekosystemen där de förekommer. I samband härmed skall eventuella genetiska skillnader belysas liksom effekterna på speciellt fisk och fiskbestånd i olika typmiljöer. Arbetet skall ske i samverkan med Fiskeriverket och andra berörda myndigheter och redovisas i mars 2004. En kortfattad redogörelse över arbetets fortskridande skall lämnas den 31 oktober 2002.

När det gäller ersättningsnivåerna vill utskottet erinra om att för budgetåret 2001 avsattes 21,3 miljoner kronor för skador av säl. För år 2002 uppgår beloppet till ca 22 miljoner kronor. Av dessa medel används ca 6 miljoner kronor per år för information och utbildning samt för utveckling av sälsäkra fiskeredskap och fiskemetoder.

Med anledning av motion 2001/02: MJ439 (mp) vill utskottet erinra om att Naturvårdsverket i juni 2001 presenterade en förvaltningsplan för gråsäl och nu arbetar med en förvaltningsplan för knobbsäl i Kattegatt och Skagerrak. Även en åtgärdsplan för vikare och för knobbsäl i Östersjön är under utarbetande. Utskottet är emellertid inte berett att förorda ett förbud mot skydds jakt efter säl i enlighet med motionens yrkande 1. Motionen i denna del avstyrks. När det gäller yrkandena 2 och 3 vill utskottet hänvisa till vad som anförts

ovan om Naturvårdsverkets arbete med kartläggning och registrering av skador av säl och skadornas omfattning. Härutöver har utskottet inhämtat att medlen för ersättning fördelas mellan länen och bl.a. bygger på antalet fiskare med yrkesfiskelicens och aktuell skadestatistik. Ersättningen fastställs därefter genom överenskommelse mellan länsstyrelsen och kustfiskarnas organisationer. Detta system har varit i bruk ca 15 år. Utskottet vill slutligen erinra om den möjlighet riksdagen har att årligen i samband med behandlingen av budgetpropositionen för varje politikområde ta ställning till de förslag till målsättningar, resultat och analyser som regeringen presenterar. Med det anförda avstyrks motionsyrkandena i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Småviltsjakt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker sex motioner (s, m, mp) om jakttider och lokal förvaltning av småviltsjakten i de svenska fjällen med hänvisning till gällande regler, pågående arbete på området och en samlad redovisning av regeringens arbete med jaktfrågor. På samma grunder avstyrks fyra motioner (m, mp) om ändrade jakttider på vissa fågelarter.

Motionerna

Enligt motion 2000/01:MJ917 (s) bör fågeljakten i de svenska fjällen regleras genom samordning av jakttiden med Norge. Jaktguider bör anställas för utländska jägare och olika typer av jaktkort införs. Även i motion 2000/01:MJ910 (m) anförts att samma regler bör gälla för svenska och norska jägare under ripjakten med avseende på startdatum och rättigheter för jakt.

I motionerna 2000/01:MJ913 (m) och 2001/02:MJ525 (m) påtalas behovet av lokal förvaltning av småviltsjakten. Förvaltningen bör ske i samråd mellan lokala företrädare för turistföretagare och renägande företag. Länsstyrelsen bör endast ha en initierande och godkännande roll (yrkandena 1 respektive 4). Starttiden för småviltsjakten bör enligt motion 2000/01:MJ913 (m) samordnas i de tre nordligaste länen (yrkande 2).

Enligt motion 2001/02:MJ276 (mp) bör jakttiderna på tjäder, orre och järpe förkortas eller några års moratorium införs (yrkande 2).

I motion 2000/01:MJ903 (m) begärs att skyddsjakten på sädgås, kanadagås och grågås utökas till att omfatta även fält med vallodling (yrkande 2). Skyddsjakt på grågås bör vara tillåten i samma utsträckning som vad som gäller för sädgås, dvs. även i Blekinge län och Skåne län (yrkande 3).

Motionärerna i motion 2001/02:MJ281 (mp) anser att jakt på koltrast, stare, björktrast, gråsparv och pilfink bör förbjudas. När det gäller jakt på morkulla bör regeringen enligt motion 2001/02:MJ512 (mp) överväga att

ytterligare flytta fram startdatum. I motion 2001/02: MJ441 (mp) begärs att all jakt på svärta förbjuds.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis i detta betänkande redogör utskottet för riksdagens beslut om en samlad redovisning av regeringens arbete med jaktfrågor. Huvuddelen av de frågor som är aktuella i förevarande avsnitt torde omfattas av denna redovisning. Härutöver vill utskottet anföra följande.

Enligt 3 § rennäringsförordningen (1993:384) är länsstyrelsen i princip skyldig att upplåta rätt till bl.a. småviltsjakt som inte bedrivs yrkesmässigt till den som är fast bosatt i Sverige. Det föreligger således inte någon skyldighet att bevilja utländska medborgare icke bosatta i Sverige sådan jakträtt. Länsstyrelsen har således möjlighet att reglera jakten med avseende på jakttider, jaktområden och jakttryck. Även frågor om olika typer av jaktkort, anlitande av jaktguider m.m. ankommer på länsstyrelsen.

I betänkandet En ny rennäringspolitik (SOU 2001:101) föreslår den rennäringspolitiska kommittén bl.a. att en särskild utredare tillsätts med uppdrag att så långt det är möjligt klarlägga hur omfattande samebymedlemmars, markägarens och statens rätt till jakt och fiske är inom olika delar av renskötseområdet. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt förhållandena inom den mark som i 1886 års renbeteslag betecknades som avsatt för samernas bruk. När frågorna om jakt- och fiskerätten är klarlagda genom utredningen bör enligt kommittén övervägas om de regler som finns om viltvårdsområden kan anpassas och utvidgas till att också omfatta en samförvaltning av viltvården och fiskevården mellan samebymedlemmar och andra innehavare av jakt- och fiskerätt inom renskötseområdet. Kommittén framhåller som angeläget att samebyarna så snart som möjligt får delta i förvaltningen av vilt- och fiskeresurserna inom den mark där deras medlemmar har jakt- och fiskerätt. Det framhålls också som angeläget att så snart som möjligt åstadkomma ett bättre samarbete lokalt mellan samtliga som har jakt- och fiskerätt som en del av renskötseområdet eller på grund av äganderätt till mark. I avvaktan på att frågan om omfattningen av samebymedlemmars, markägarens och statens jakt- och fiskerätt utreds bör därför olika försök med samförvaltning av vilt- och fiskeresurserna uppmuntras och utvärderas. Kommittén konstaterar att initiativ till sådana försök finns redan i dag. Som exempel nämns att Svenska samernas riksförbund har beviljats ekonomiskt stöd från Jordbruksverket för ett projekt som bl.a. innefattar upplåtelse av jakt och fiske i samebyarnas regi. Projektet innebär att samebyarna på försök och inom ramen för samiska jakt- och fiskeföreningar skall utarbeta en s.k. Jämtlandsmodell för upplåtelse av småviltsjakt i renbetesfjällen för att på sikt bygga upp ett professionellt entreprenörskap inom jakt/fiske- och kulturturism. Sådana projekt bör enligt kommittén uppmuntras och utvärderas för att kunna användas som underlag för vidare åtgärder. Om privata markägare och samebymedlemmar så önskar bör det också skapas möjligheter för dem att pröva samförvaltning av vilt- och fiskeresurserna inom viltvårds- och fiskevårdsområdesföreningar där

såväl samebymedlemmar som privata markägare kan ingå. Kommittén anför att sådana projekt exempelvis skulle kunna komma till stånd inom ramen för den lokala samverkan som kommittén föreslår skall stödjas för att förbättra samarbetet om markanvändningen mellan markägare och samebyar i renskötselområdet. Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Med det anförda finner utskottet syftet med motionerna 2000/01:MJ910 (m), 2000/01:MJ913 (m) yrkandena 1 och 2, 2000/01:MJ917 (s) och 2001/02:MJ525 (m) yrkande 4 i allt väsentligt tillgodosett.

När det gäller motion 2001/02:MJ276 (mp) om förkortade jakttider eller moratorium för jakt efter tjäder, orre och järpe vill utskottet erinra om att Naturvårdsverket ungefär vart tredje år för regeringen presenterar förslag om nya jakttider. Enligt vad utskottet inhämtat är för närvarande inte någon av dessa tre arter aktuell i sammanhanget. Därmed avstyrks motionens yrkande 2.

Enligt bilaga 4 till jaktförordningen (1987:905) får under vissa tider *sädgås* som uppträder vid fält med oskördad gröda i Östergötlands län samt i vissa kommuner i Västra Götalands län och vid fält besådda med höstgrödor i Blekinge län och Skåne län jagas om det behövs för att förebygga skada. *Grågås* som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas i hela landet utom i Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län om det behövs för att förebygga skada. Om det behövs för att förebygga skada får under hela året även *kanadagås* som uppträder vid fält med oskördad gröda eller som orsakar sanitär olägenhet jagas hela året. Enligt samma bilaga får under vissa tider *koltrast* jagas inom trädgård eller annan yrkesmässig bär- eller fruktodling om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna. *Björktrast*, *gråsparv* och *pilfink* som kommer in på gård eller i en trädgård och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas under tiden den 1 juli–den 30 juni. Så även gråsparv och pilfink som orsakar sanitär olägenhet i ladugårdar, livsmedelslager eller motsvarande anläggningar. Jakt-rättsinnehavare får under samma tid bedriva jakt efter dessa fåglar i en anläggning för att förhindra skada eller annan olägenhet på mark med jordbruksgrödor som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling och om jakten sker på särskilt uppdrag av kommunal nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2000/01:MJ903 (m) yrkandena 2 och 3 och 2001/02:MJ281 (mp) i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

I de sex nordligaste länen löper den allmänna jakttiden efter *morkulla* under perioden från den 21 augusti till den 31 oktober. I övriga delar av landet får *morkulla* jagas under tiden den 1 augusti till den 30 november. Som utskottet anförde våren 2000 (bet. 1999/2000:MJU17) beslutade regeringen den 17 juni 1999 att pågående försök med sommarjakt efter *morkulla* inte skulle förlängas. En utvärdering av försöken, som hade pågått under en tvåårsperiod, visade sig inte uppfylla vare sig svenska krav enligt försiktighetsprincipen eller bestämmelserna i EU:s fågeldirektiv. Utvärderingen gav också vid han-

den att avskjutningen var mer än fyra gånger större än vad man tidigare förmodat. Beträffande allmän jakt efter *svärta* varierar jakttiderna över landet under en period som längst från den 20 augusti till den 31 december. Som utskottet anfört ovan presenterar Naturvårdsverket ungefär vart tredje år för regeringen förslag om nya jakttider. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna 2001/02:MJ441 (mp) och 2001/02:MJ512 (mp) i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Övrig jakt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker fem motioner (m, fp, mp) om dubbelregistrering av älgjakt, fri kalvavskjutning av älg och rådjur, grytjakt på rödräv och grävling samt jakt på hotade arter. Motionerna avstyrks bl.a. med hänvisning till en kommande samlad redovisning av jaktfrågorna och till pågående arbete på områdena.

Motionerna

I motionerna 2000/01:MJ914 (m) och 2001/02:MJ525 (m) yrkande 3 begärs att regeringen lägger fram förslag om avskaffandet av dubbelregistrering av licensområde för älgjakt.

Den fria kalvavskjutningen bland älgar bör enligt motion 2001/02:MJ446 (fp) upphöra och ersättas med jakt på fjolingar (yrkande 1), och den fria kalvavskjutningen och vårjakten på rådjur bör upphöra helt (yrkande 2).

Enligt motion 2001/02:MJ271 (mp) bör förbud införas för grytjakt på rödräv och grävling.

I motion 2000/01:MJ743 (mp) krävs att jakt på arter på Artdatabankens hotlista förbjuds (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

I den samlade redovisningen från regeringen om vissa jaktfrågor torde även komma att ingå de frågor som tas upp i motionerna under detta avsnitt. Härutöver gör utskottet följande bedömning.

Som utskottet anfört i föregående avsnitt föreslår den rennäringspolitiska kommittén i betänkandet En ny rennäringspolitik (SOU 2001:101) bl.a. att en särskild utredare skall tillsättas med uppdrag att så långt det är möjligt klarlägga hur omfattande samebymedlemmars, markägares och statens rätt till jakt och fiske är inom olika delar av renskötselområdet. Betänkandet bereds i Regeringskansliet. Med hänvisning härtill och till regeringens kommande redovisning av vissa jaktfrågor föreslår utskottet att motionerna 2000/01:MJ914 (m) och 2001/02:MJ525 (m) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller de frågor om fri kalvavskjutning bland älgar och vårjakt på rådjur som tas upp i motion 2001/02:MJ446 (fp) får enligt utskottets mening denna typ av jakt anses befogad med hänsyn till de skador kalvarna orsakar för jord- och skogsbruket och på grund av risken för trafikolyckor med kalvar inblandade. Motionens yrkanden 1 och 2 avstyrks således.

Frågor om träning av hund för grytjakt för grävling har behandlats av utskottet vid flera tidigare tillfällen och senast våren 2000 (bet. 1999/2000:MJU17). Utskottet redogjorde då för den skrivelse till regeringen i juni 1999 där Jordbruksverket anförde att behovet av grytjakt inte står i proportion till det lidande som, enligt verkets bedömning, grävlingar utsätts för då de deltar i grytanlagsprov. Verket föreslog att träning och prov för grythundar med levande djur i gryt eller konstgryt förbjuds. Vidare anfördes att om ett sådant förbud medför att grytjakt inte kan bedrivas på ett djurskyddsmässigt acceptabelt sätt bör även jakt med hund under jord förbjudas. Skrivelsen har remissbehandlats och övervägs för närvarande i Regeringskansliet. Utskottet har inhämtat att Statens veterinärmedicinska anstalt den 25 juni 2001 av regeringen ombads att utföra en vetenskaplig studie av grävlingars stressreaktioner i samband med grytanlagsprov. En första delrapport kommer att redovisas inom kort och en slutrapport senast den 1 juni 2003. Med hänvisning till det arbete som således pågår på området finner utskottet syftet med motion 2001/02:MJ271 (mp) i väsentlig del tillgodosett.

Som anförs i motion 2000/01:MJ743 (mp) är jakt tillåten efter vissa arter som är upptagna på Artdatabankens hotlista. Naturvårdsverket och länsstyrelserna följer emellertid noga jaktens och populationernas utveckling för dessa arter. Utskottet, som inte är berett att tillmötesgå motionens krav på ett totalt jaktförbud, förutsätter att Naturvårdsverket vid behov vidtar de åtgärder som kan anses påkallade med hänsyn till arternas fortlevnad och utbredning. Motionens yrkande 3 avstyrks i den mån det inte kan anses tillgodosett.

Ersättning för viltskador

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker fem motioner (m, v, c) om ersättning för rovdjursskador och om ett åtgärdsprogram för skador på djur och produktion vid fåbodbruk med hänvisning till gällande regler, tidigare ställningstaganden och pågående arbete på området.

Motionerna

Enligt motion 2001/02:MJ206 (c) bör regeringen utreda möjligheterna till ersättning till jakträttshavare för rovdjursskador (yrkande 3). Full statlig ersättning bör enligt motion 2001/02:MJ227 (fp) utgå till drabbade tamdjursägare eller andra för vargens skadegörelse (yrkande 3). I motion 2001/02:MJ248 (m) anförs att även rovdjursskador som inte är hänförliga till näringsverksamhet bör ersättas. Full ersättning bör utgå för personskador och

ersättning ges för skadeförebyggande arbete, t.ex. elstängsling (yrkande 3). Enligt motion 2001/02:MJ394 (c) bör de djurägare som, för att skydda sina tamdjur mot rovdjur, måste sätta upp särskilda stängsel för att hålla rovdjuren ute erhålla större delen av denna extra kostnad i bidrag. I motion 2001/02:MJ414 (v) begärs ett särskilt åtgärdsprogram för att uppmärksamma problemet med otydliga skador på djur och produktion vid fåbodbruk i samband med viltstörningar (yrkande 1). En utredning bör göras om ett generellt driftbidrag till fåbodbruk i områden med hög förekomst av rovdjur (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet erinra om den grundläggande principen att skador av vilt i första hand skall förebyggas och att detta huvudsakligen skall ske genom jakt. Beslut om bidrag för förebyggande åtgärder och ersättning för viltskador på annat än ren får enligt 11 § viltskadeförordningen (2001:724) lämnas av länsstyrelsen. Bidrag och ersättningar får lämnas i mån av tillgång på medel, dvs. någon rättighet för enskilda att få vare sig bidrag eller ersättning är inte föreskriven. För innevarande budgetår har under anslaget Ersättningar för viltskador m.m. 36 miljoner kronor anvisats för att förebygga skada av vilt och ersätta sådan skada i den mån den avser annat än renar. Beloppet är 11 miljoner kronor högre än vad som anvisades för budgetåret 2001.

Som utskottet konstaterade våren 2001 (bet. 2000/01:MJU9) är bidrag för att förebygga skador ett viktigt led i rovdjurspolitiken, och bidrag till rovdjursäkra elstängsel i områden med fast vargförekomst har haft en avgörande betydelse för tamdjursägarnas syn på främst förekomsten av varg och björn. Genom den ökande inventeringsverksamhet som förordades i proposition 2000/01:57 Sammanhållen rovdjurspolitik kommer större kunskap att erhållas om antalet rovdjur i länen. Inventeringarna kommer att göra det möjligt att på ett betydligt bättre sätt än i dag närmare förutsäga var tamdjuren kan förväntas bli dödade om inte skadeförebyggande åtgärder vidtas. Utskottet delade regeringens uppfattning att, liksom hittills, ett fast belopp bör anvisas för fördelning mellan länen och att ersättning bör kunna lämnas för skador på tamdjur. Utskottet ansåg även att systemet med bidrag till förebyggande åtgärder i princip inte bör förändras. Detta ställningstagande kvarstår.

När det gäller skador av rovdjur på människan anförde utskottet att, trots ett i dag väl utbyggt allmänt försäkringsskydd och goda möjligheter till kompletterande privat försäkringsskydd, det inte kan bortses från att sådana skador kan leda till svåra ekonomiska påfrestningar för den som drabbas. Sådana konsekvenser av rovdjursförekomsten kunde dessutom enligt utskottets mening leda till minskat förtroende för den statliga rovdjurspolitiken. Utskottet delade regeringens uppfattning så till vida att utskottet ansåg det värdefullt att frågan om det ekonomiska ansvaret vid rovdjursangrepp på människan är föremål för regeringens uppmärksamhet. När det gäller personsador orsakade av björn föreslog utskottet emellertid ett tillkännagivande av innebörd att den tidigare möjligheten till statlig ersättning för sådana skador bör återin-

föras snarast. Som en följd av riksdagens beslut gäller nu enligt 12 § viltskadeförordningen att länsstyrelsen efter ansökan får lämna ersättning om en person dödat eller skadats av björn, om det är uppenbart oskäligt att den skadelidande själv skall svara för de kostnader som skadan föranleder. Utskottet har vidare inhämtat att Naturvårdsverket på regeringens uppdrag arbetar med inventering av de stora rovdjuren som en del av miljöövervakningen. Inventeringarna skall även utformas för björn och havsörn i syfte att kunna skapa ett mindre schabloniserat ersättningssystem för skador av dessa rovdjur. Denna del av uppdraget skall redovisas senast den 1 juni 2002. Utskottet vill även hänvisa till proposition 2000/01:57 Sammanhållen rovdjurspolitik där regeringen anförde att för de arter för vilka fastställdes etappmål, dvs. järv och varg, en utvärdering av stammens utveckling och de eventuella konflikter som uppstått med andra intressen skall göras när etappmålet är nått. Om någon av de arter för vilka miniminivåer fastställdes, dvs. björn, lo och kungsörn, kommer att understiga miniminivån skall orsakerna analyseras och åtgärder vidtas. Denna uppgift ankommer på Naturvårdsverket. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2001/02:MJ206 (c) yrkande 3, 2001/02:MJ227 (fp) yrkande 3, 2001/02:MJ248 (m) yrkande 3 och 2001/02:MJ394 (c) i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

I samband med behandlingen av en sammanhållen rovdjurspolitik (bet. 2000/01:MJU9) anförde utskottet att det bör finnas samma möjlighet för länsstyrelserna att lämna bidrag till förebyggande åtgärder för djur på löst skogsbete som för andra tamdjur om djuren ingår i näringsverksamhet. Med hänvisning härtill finner utskottet syftet med motion 2001/02:MJ414 (v) yrkandena 1 och 2 i allt väsentligt tillgodosett.

Administrativa frågor

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till gällande regler och tidigare ställningstaganden avstyrker utskottet tre motioner (m, fp) om besittningsskydd vid jakträttsupplåtelse, om besvär rätt i vissa jaktärenden och om beslutsnivån vid skydds jakt på varg. Fyra motionsyrkanden om bl.a. medel ur Jaktvårdsfonden och statlig representation i de centrala jägarorganisationerna avstyrks med hänvisning till tidigare beslut i frågorna. Utskottet avstyrker även ett motionsyrkande (m) om inrättande av ett viltforskningsråd.

Motionerna

Motion 2001/02:MJ455 (m) tar upp frågan om besittningsskydd och rätt till förlängning vid upplåtelse av jakträtt. Motionären anser att övergångsreglerna för besittningsskydd bör ändras så att de endast kan tillämpas under fem år från ikraftträdandet av ifrågakarande lagändring, dvs. den 1 januari 2001. Enligt motion 2001/02:MJ454 (m) är det en brist att jordägaren (jakträttshava-

ren) saknar besvärsmätt när det gäller beslut i ett flertal jaktfrågor. I motion 2001/02:MJ227 (fp) begärs att beslutsfattandet om vargstammens reglering flyttas ned så nära de berörda, dvs. de fast boende, som möjligt (yrkande 6).

Enligt motion 2000/01:MJ911 (m) skall de medel som inflyter till Jaktvårdsfonden genom det statliga jaktkortet användas i jägarnas intresse och inte för Jordbruksdepartementets verksamhet (yrkande 2). Överflyttandet av registren över jaktkort och jägarexamen från Svenska Jägareförbundet till Naturvårdsverket får inte innebära ökade kostnader (yrkande 3). Enligt motion 2000/01:MJ920 (c) bör medel ur Jaktvårdsfonden inte användas för myndighetsuppgifter eller polisiär verksamhet och för åtgärder vid t.ex. olovligt utsläpp av minkar (yrkande 4). Den statliga representation i de centrala jägarorganisationerna bör avskaffas (yrkande 5).

Enligt motion 2000/01:MJ911 (m) yrkande 1 bör ett permanent viltforskningsråd med representanter från etablerade forskningsorgan och från jägarorganisationerna inrättas vid Naturvårdsverket (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

I proposition 1999/2000:73 Jaktens villkor föreslog regeringen bl.a. att reglerna om besittningsskydd för nyttjanderättshavare till jakt skulle upphävas. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag (bet. 1999/2000:MJU17). De nya bestämmelserna i jaktlagen (1987:259) trädde i kraft den 1 januari 2001 och innebär bl.a. att jakträttsupplåtelser för viss tid som är ett år eller längre alltid skall sägas upp för att upphöra att gälla vid avtalstidens utgång. Om inte någon av parterna säger upp avtalet förlängs upplåtelsen automatiskt på samma tid som den ursprungliga upplåtelseperioden, dock längst fem år. Övergångsbestämmelserna innebär att, i fråga om upplåtelser som skett före ikraftträdandet, äldre bestämmelser skall tillämpas, vilket i vissa fall kan få de konsekvenser som beskrivs i motion 2001/02:MJ455 (m). Utskottet är emellertid inte berett att ompröva sitt ställningstagande och tillmötesgå motionären. Ett sådant ställningstagande skulle dessutom enligt utskottets mening innebära en icke önskvärd försvagning av de allmänna grunderna för civilrättsliga avtal. Motionen avstyrks således.

När det gäller frågan om besvärsmätt i vissa jaktärenden vill utskottet framhålla att med hänsyn till å ena sidan frågornas art och den korta tid som frågorna gäller och å andra sidan myndigheternas handläggningstider en utökad besvärsmätt i många fall skulle innebära att frågan är inaktuell när högre instans fattar sitt beslut. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2001/02:MJ454 (m).

I samband med utskottets behandling våren 2001 av proposition 2000/01:57 Sammanhållen rovdjurspolitik uttalade utskottet att Naturvårdsverket även i fortsättningen bör ha huvudansvaret för omfattningen av jakten på björn, järv, lo, varg och kungsörn (bet. 2000/01:MJU9). I vissa fall kunde emellertid utskottet se fördelar med regionalt beslutsfattande eftersom erfarenheter och kunskap från lokal nivå bättre kan komma till användning, och de regionala myndigheterna har större lokalkännedom och kunskap om de

problem som finns på orten. Utskottet anförde vidare att ökad närhet till beslutsfattarna kan innebära större förståelse hos lokalbefolkningen för de beslut som fattas. De fördelar som finns med regionalt beslutsfattande har också särskilt stor betydelse i de fall där det krävs en snabb beslutsprocess. Utskottet konstaterade även att länsstyrelsen i län med fasta stammar av rovdjur har kompetens att hantera en beslutanderätt som stämmer överens med de övergripande målen för de aktuella arterna. Genom inrättande av regionala rovdjursgrupper kommer denna kompetens att förstärkas ytterligare. Sammantaget delade således utskottet regeringens uppfattning att Naturvårdsverket bör ha möjlighet att delegera till länsstyrelsen att ge tillstånd till skydds jakt på enskilda djur som orsakar allvarliga skador eller olägenheter. Delegation bör för närvarande endast kunna komma i fråga beträffande arterna björn och lo, eftersom dessa finns i förhållandevis stora bestånd. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2001/02: MJ227 (fp) yrkande 6 i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Bidragen till jägarorganisationerna ur Jaktvårdsfonden bygger numera på preciserade verksamheter med mål och riktlinjer och utgår i form av ett grundbidrag och ett medlemsrelaterat bidrag. Som utskottet uttalade våren 2000 (prop. 1999/2000:73, bet. 1999/2000: MJU17) är det emellertid på längre sikt angeläget att det schablonmässigt framräknade bidraget minskar och ersätts av preciserade uppdrag där ersättningen till organisationerna bestäms särskilt för varje uppdrag. Utskottet instämde därmed i de grundläggande fördelningsprinciper som regeringen redovisade. För verksamheten skulle fastställas mål och riktlinjer som fortlöpande kan utvärderas. Även bidragsgivningen till Svenska Naturskyddsföreningen borde enligt utskottets mening bygga på preciserade verksamheter med mål och riktlinjer samt en uppföljning av att målen nås. Utskottet anförde vidare att organisationer som Världsnaturfonden och Sveriges Ornitologiska Förening borde ha möjlighet att efter ansökan erhålla bidrag ur Jaktvårdsfonden för särskilt preciserade arbetsuppgifter som bedöms angelägna inom viltvården. Utskottet, som gjorde samma bedömning som regeringen om bidragsgivningen till jägarorganisationerna, konstaterade att, mot denna bakgrund, bidraget till Svenska Jägareförbundet skulle minska. Utskottet hade inte heller något att erinra mot regeringens bedömning att de ökade resurser som utarbetandet av uppdragen och uppföljningen skulle komma att kräva skall finansieras med medel ur fonden. Det anförda innebär att utskottet avstyrker motionerna 2000/01: MJ911 (m) yrkandena 2 och 3 samt 2000/01: MJ920 (c) yrkande 4.

Utskottet delade även regeringens uppfattning att samhällets insyn i Svenska Jägareförbundets och Jägarnas Riksförbunds verksamhet bör säkerställas genom att regeringen utser en ledamot i vardera organisationens styrelse. Därmed avstyrks även motion 2000/01: MJ920 (c) yrkande 5.

Med anledning av motion 2000/01: MJ911 (m) yrkande 1 om inrättande av ett viltforskningsråd vill utskottet erinra om den miljöforskningsnämnd som har inrättats vid Naturvårdsverket med uppgift att besluta om fördelning av

medlen för viltforskning. Motionen i denna del avstyrks i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett flertal motioner (m, c, fp, mp) om bl.a. ett miljömål för djur, om ändrade regler för skydds jakt efter rovdjur och jakt i reservat med hänvisning till gällande regler, tidigare ställningstaganden och pågående arbete på dessa områden. På samma grunder avstyrks även två motioner (mp) om samernas jakt- och fiskerätt och om inventering av kungsörnsförekomsten och ersättning för skador orsakade av kungsörn.

Motionerna

Enligt motion 2000/01: MJ826 (c) bör ett miljömål för djur utformas. I motion 2001/02: MJ418 (mp) betonas vikten av hänsynsfull och långsiktigt hållbar jakt (yrkande 19). Jaktens betydelse för viltvården framhålls i motion 2000/01: N385 (m) yrkande 13.

I motion 2001/02: MJ248 (m) anförs att en djurägare måste kunna skydda och försvara egna djur som anfalls av rovdjur. I sådan skydds jakt bör även ingå möjligheten att förfölja och skjuta rovdjuret efter ett direkt angrepp (yrkande 2). Motionären i motion 2001/02: MJ227 (fp) anser att samma regler bör gälla för skydds- och licensjakt på varg som för t.ex. älg, rådjur och hare (yrkande 5).

Enligt motion 2000/01: K378 (mp) måste omprövning av samernas jakt- och fiskerätt ske enligt det löfte som ansvarig minister avgivit och utifrån pågående utvärderingar (yrkande 14).

Motionären i motion 2000/01: MJ911 (m) framhåller att jakt i reservat skall kunna utövas om inte särskilda förhållanden gör jakten direkt olämplig (yrkande 7).

I motion 2001/02: MJ355 (mp) påtalas behovet av en heltäckande kungsörnsinventering (yrkande 1) och om möjlighet till ersättning för skador orsakade av kungsörn baserad på antalet lyckade häckningar (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Av propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU3) framgår att regeringen kommer att ge Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram underlag till ett 16:e miljö kvalitetsmål om biologisk mångfald. Regeringens avsikt är att återkomma till riksdagen med förslag om ett sådant miljö kvalitetsmål och preciserade delmål senast år 2005. Mot bakgrund härav bör motion 2000/01: MJ826 (c) lämnas utan vidare åtgärd.

Statsmakternas mål för den svenska jakt- och viltvårdspolitiken anges i 4 § jaktlagen (1987:259) där det stadgas att viltet skall vårdas i syfte att dels bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, dels främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. Enligt 27 § jaktlagen skall jakten även bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Härutöver vill utskottet erinra om att riksdagen vid flera tillfällen även har uttalat att den biologiska mångfalden skall bevaras, vilket innebär att de naturligt förekommande arterna av vilt skall finnas i livskraftiga bestånd och kunna sprida sig till för dem naturliga områden. Utskottet har således ingen annan uppfattning än motionärerna i motion 2001/02:MJ418 (mp) om vikten av en hänsynsfull och långsiktigt hållbar jakt. Motionen i berörd del bör inte påkalla någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Även människans ansvar för bibehållandet av en balanserad viltstam har vid flera tillfällen betonats av utskottet (se bl.a. bet. 2000/01:MJU9). Med hänvisning härtill och till vad utskottet i tillämpliga delar anfört ovan föreslås att motion 2000/01:N385 (m) yrkande 13 lämnas utan vidare åtgärd.

Frågor om utvidgning av skyddsjakten på rovdjur behandlades av utskottet våren 2001 (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01:MJU9). Utskottet avvisade då ett flertal motioner om sådan ändring i 28 § jaktförordningen (1987:905) att en djurägare skulle få möjlighet att, utan myndighets beslut, döda ett rovdjur vid eller omedelbart efter ett direkt angrepp på tamdjur. Utskottet gjorde den bedömningen att, inte minst mot bakgrund av att det för vissa typer av jaktbrott skall räcka med att gärningsmannen handlat oaktsamt, en ändring i jaktförordningen i enlighet med motionerna skulle komma att innebära stora svårigheter när det gäller att bevisa om ett jaktbrott har begåtts eller om det varit fråga om tillåten skydds jakt. Mot denna bakgrund fann utskottet det inte lämpligt att, i varje fall för närvarande, ändra förutsättningarna för skydds jakt enligt 28 § jaktförordningen. Utskottet, vars ställningstagande kvarstår, avstyrker därmed motion 2001/02:MJ248 (m) yrkande 2.

Även en motion om skydds- och licensjakt på varg behandlades av utskottet våren 2001 (bet. 2000/01:MJU9). Med hänvisning till det föreslagna etappmålet för vargstammen i Sverige borde enligt utskottets mening skydds jakt på varg tillåtas efter beslut av Naturvårdsverket och då endast i begränsad omfattning och främst inom renskötselområdet. Skyddsjakten borde i första hand gälla vargar som etablerat revir inom för rennäringen särskilt olämpliga områden. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2001/02:MJ227 (fp) yrkande 5.

Som utskottet anfört tidigare i detta betänkande föreslår den rennäringpolitiska kommittén bl.a. att en särskild utredare tillsätts med uppdrag att så långt det är möjligt klarlägga omfattningen av samebymedlemmarnas, markägarens och statens rätt till jakt och fiske inom olika delar av renskötselområdet. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt förhållandena inom den mark som i 1886 års renbeteslag betecknas som avsatt för samernas bruk (SOU

2001:101). Betänkandet bereds i Regeringskansliet. Därmed finner utskottet syftet med motion 2000/01:K378 (mp) yrkande 14 i allt väsentligt tillgodosett.

Med anledning av motion 2000/01:MJ911 (m) vill utskottet erinra om att länsstyrelsen fastställer skötselplaner med hänsyn till det syfte för vilket reservatet har avsatts, och i föreskrifterna för varje reservat anges vilken typ av jakt som är förbjuden. Enligt vad utskottet erfarit råder i de flesta naturreservat inte något totalt jaktförbud, framför allt är jakt efter klövvilt ofta tillåten. Med det anförda avstyrker utskottet motionens yrkande 7 i den mån motionsyrkandet inte kan anses tillgodosett.

I proposition 2000/01:57 Sammanhållen rovdjurspolitik anförde regeringen att inventeringsarbetet när det gäller rovdjuren bör ske med så enhetliga metoder som möjligt och vara återkommande. Det var enligt regeringen emellertid inte givet att det kommer att behövas årliga inventeringar av alla arter i hela landet, utan inventeringarna bör kunna ske glesare när en viss stabilitet uppnåtts i bestånden. Regeringen ansåg även att beståndsövervakningen av rovdjur bör vara en del av miljöövervakningen. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att i budgetpropositionen för år 2001 miljöövervakningen har fått betydande resursförstärkningar och att fördelning av medel för miljöövervakningen hanteras av Miljöövervakningsnämnden. Utskottet vill även erinra om att Naturvårdsverket på regeringens uppdrag arbetar med inventering av de stora rovdjuren som en del av miljöövervakningen. Inventeringarna skall även utformas för björn och havsörn i syfte att skapa ett mindre schabloniserat ersättningssystem för skador av dessa rovdjur. När säkrare inventeringsuppgifter föreligger bör det enligt uppdraget vara möjligt att göra en bedömning av en differentierad ersättning av skador i skilda delar av renskötselområdet. Denna del av uppdraget skall redovisas senast den 1 juni 2002. Mot bakgrund av det anförda finner utskottet syftet med motion 2001/02:MJ355 (mp) yrkandena 1 och 2 i allt väsentligt tillgodosett.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skyddsjakt på skarv (punkt 1)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2000/01:MJ902 yrkande 1, 2000/01:MJ904 yrkande 2, 2000/01:MJ909 yrkande 2, 2000/01:N318 yrkande 3 delvis, 2001/02:MJ214 yrkande 1 och 2001/02:MJ522 yrkande 2 delvis.

Ställningstagande

En av de frågor som är av stor vikt för främst den bofasta och yrkesverksamma skärgårdsbefolkningen är minskningen av skarvens skadeverkningar. Enligt vår mening måste skarvbestånden hållas på en rimlig nivå och regleras genom traditionell förvaltning utifrån jaktetiska principer och med tydliga bestämmelser i form av jakttider och andra villkor för jakten. Det kan emellertid konstateras att den alltför stora expansionen av skarv nu hotar den biologiska mångfalden i flera regioner, och för yrkesfisket innebär skarvarna ett stort avbräck. Detta talar enligt vår mening för utvidgad skyddsjakt. Även om allmän jakt skulle införas bör denna form av skyddsåtgärder fortfarande tillåtas.

2. Skyddsjakt på säl (punkt 2)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2000/01:MJ907, 2000/01:MJ911 yrkande 5, 2000/01:MJ916, 2000/01:N318 yrkande 3 delvis, 2001/02:MJ420

yrkande 7 delvis, 2001/02:MJ431, 2001/02:MJ432 och 2001/02:MJ522 yrkande 2 delvis.

Ställningstagande

En fråga av stor vikt för främst den bofasta och yrkesverksamma skärgårdsbefolkningen är en begränsning av sälstammens ökning. Enligt vår mening måste sälbestånden hållas på en rimlig nivå och regleras genom traditionell förvaltning utifrån jaktetiska principer och med tydliga bestämmelser i form av jakttider och andra villkor för jakten. Sälstammarna längs Sveriges kuster har ökat mycket kraftigt de senaste åren, och som en direkt följd härav har fiskerier drabbats av allt större skador orsakade av säl. Särskilt hårt drabbat är det kustnära fisket utefter norra Östersjökusten, men en tydlig tendens till skadeökning föreligger även i andra kustområden. Mot bakgrund härav bör regeringen snarast införa sådan form av skydds jakt som redan förekommer i Finland och på Åland.

3. Ersättning för skador orsakade av säl och förbud mot skydds jakt på gråsäl (punkt 3)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ439 yrkandena 2 och 3 samt avslår motion 2001/02:MJ439 yrkande 1.

Ställningstagande

I förvaltningsplanen för gråsäl konstaterar Naturvårdsverket att skydds jakt inte är lösningen på yrkesfiskets problem med skador på redskap och förluster av fångster orsakade av gråsäl. Tvärtom anför verket att lösningen på problemen är redskaps- och metodutveckling. Mot den bakgrunden är det enligt min mening av stor vikt att sådana redskap och fiskemetoder utvecklas som eliminerar eller i vart fall minskar skadorna av säl. Den budgetförstärkning avseende ersättning för viltskador och framför allt skador av säl som har genomförts de senaste åren bör därför utvärderas och en analys göras av vilka som är berättigade till ersättning för sälskador och av ersättningens storlek.

4. Samordning mellan Sverige och Norge av jakttider och rättigheter för jakt på ripa (punkt 6)

av Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Per-Samuel Nisser (m) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:MJ910.

Ställningstagande

Som anförs i motion 2000/01:MJ910 (m) har svenska jägare inte samma möjligheter att bedriva jakt på ripa i Norge som norska jägare har att jaga ripa i Sverige. Jakttiden på ripa inleds i Sverige den 25 augusti och i Norge den 10 september, vilket innebär att norska jägare kan inleda sin ripjakt i Sverige och fortsätta jakten i Norge när jakttiden infaller där. Svenska jägare kan inte på samma sätt jaga i Norge eftersom norska regler begränsar dessa möjligheter. Härigenom uppstår en snedvridning av jaktlagstiftningen som enligt vår mening missgynnar svenska jägarintressen. Regeringen bör därför verka för ett regelsystem som bättre tillgodoser svenska jägares intresse av att bedriva ripjakt på samma villkor som norska jägare.

5. Fri avskjutning av älgkalvar och rådjurskid m.m. (punkt 10)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:MJ446.

Ställningstagande

Som anförs i motion 2001/02:MJ446 (fp) kan kalvskytte och minskade inventeringar av älgstammen komma att bli förödande för stammens fortbestånd. Regelbundna inventeringar är nödvändiga för en korrekt uppfattning om älgstammens storlek och nivåerna på älgskadorna. Sannolikt pågår en försvagning av älgstammen på grund av kalvavskjutningen. Därför måste kapitalkor med kalv skonas under jakten eftersom kon är det produktiva djuret som tillsammans med sin kalv ger valuta för vinterbetet. Eftersom det av flera skäl är svårare att skjuta en kalv än ett vuxet djur skulle även risken för skadskjutning minimeras om den fria kalvavskjutningen upphör. Vid en omställning från kalvskytte till fjolingskytte förändras älgstammens sammansättning

och färre djur skulle skjutas det första året medan köttutbyte det andra året skulle bli ca 10 % högre.

Enligt min mening är det svårt att försvara vårjakt på rådjur. Starka skäl talar för att berörda myndigheter bör följa och utvärdera de bestämmelser som gäller för jakt efter rådjur. Hänsyn bör därvid tas till de aspekter som berör jaktetik, natur- och viltvård, trafiksäkerhet, friluftsliv och turismnäring. De åtgärder som föreslås i motionen utgör dock inte något hinder för att den fria kalvavskjutningen och vårjakten på rådjur bör upphöra.

6. Grytjakt på rödräv och grävling (punkt 11)

av Kjell-Erik Karlsson (v), Maria Wetterstrand (mp) och Willy Söderdahl (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ271.

Ställningstagande

I dag bedrivs grytjakt på ett flertal arter men främst på rödräv och grävling. Denna form av jakt kan ifrågasättas av flera skäl. Med tanke på den respekt för viltbrådet som måste gälla all jakt bör grytet kunna vara en fristad för dessa arter. Jaktformen kan inte heller anses förenlig med en modern syn på jakten där djuret inte skall utsättas för onödigt lidande och för så lite stress om möjligt. Grytjakten som jaktform för rödräv och grävling bör därför förbjudas.

7. Jakt på hotade arter (punkt 12)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:MJ743 yrkande 3.

Ställningstagande

Som anförs i motion 2000/01:MJ743 (mp) bör jakt inte förekomma på de arter som är upptagna på Artdatabankens hotlista. Fortfarande jagas emellertid i vårt land rödlistade arter som sädgås och svärta, båda av hotkategori NT (Nearly Threatened), dvs. missgynnad. Enligt min mening måste jakten upphöra på en art så snart den upptas på Artdatabankens hotlista. Det faktum att arten kan vara vanlig lokalt kan inte motivera jakt; på samma sätt som vid listningen måste arten bedömas nationellt.

8. Utredning om ersättning till jakträttshavare för skador av rovdjur (punkt 13)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ206 yrkande 3.

Ställningstagande

Lokala jaktintressen kommer många gånger i konflikt med ökande rovdjurstammar, och dessa konflikter skapar ytterligare motstånd mot större rovdjursförekomst. Ett sätt att minska risken för denna typ av konflikter skulle kunna vara att ersätta jakträttshavare för förlorade jaktinkomster i områden med stor rovdjurstäthet. Detta skulle exempelvis kunna ske genom inrättande av en särskild rovdjursskadefond med tydliga regler för ersättning. Regeringen bör utreda möjligheterna till och formerna för sådan ersättning.

9. Ersättning för skadeförebyggande arbete och för rovdjursskador (punkt 14)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 9. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ248 yrkande 3 och 2001/02:MJ394 samt avslår motion 2001/02:MJ227 yrkande 3.

Ställningstagande

Under förutsättning att rimliga skadeförebyggande åtgärder har vidtagits är det enligt vår mening naturligt att alla skador av rovdjursangrepp, även skador som inte kan hänföras till näringsverksamhet, skall berättiga till ersättning. Det framstår som orimligt att t.ex. en riven ridhäst eller raserade bikupor inte ger rätt till ersättning. Det är vidare oacceptabelt att rätten till ersättning skall vara beroende av storleken på anslaget till det egna länet. Ersättning bör även lämnas för de extra kostnader för skadeförebyggande arbete som uppsättande av elstängsel och underhåll av dessa stängsel som åsamkas tamdjursägaren. Hänsyn bör även tas till det merarbete som kan uppstå till följd av att djur har skrämts ur inhägnader med omfattande reparationer och hopsamlingsarbete

som följd. Vi anser även att personskador på grund av rovdjursangrepp bör ersättas fullt ut.

10. Skador på djur vid fäbodbruk (punkt 15)

av Kjell-Erik Karlsson (v) och Willy Söderdahl (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 10. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ414.

Ställningstagande

Till fäbodbruk hör ett fritt skogsbete och därmed större risk för skador av rovdjur. De påtagliga skador som uppstår när rovdjur dödar eller skadar tamdjur är lätta att konstatera. Otydliga skador i form av bl.a. beteendeförändringar, ätstörningar, kastning och sämre mjölk kvalitet orsakade av viltstörning är däremot mycket litet uppmärksammade. Som anförs i motion 2001/02: MJ414 (v) bör ett särskilt åtgärdsprogram utarbetas för denna typ av skador.

Beroende på rovdjursförekomsten och önskemålen om rovdjurens utbredning bör fäbodbruk i områden med stora rovdjursbestånd kunna erhålla ett generell driftsstöd som gör det möjligt att vidta åtgärder i form av t.ex. vallning för att förebygga viltskador. De medel som finns tillgängliga vid länsstyrelsen och inom kulturmiljövården bör kunna användas för att stödja driften av det kulturhistoriska arv som fäbodbruket utgör.

11. Besittningsskydd och förlängning vid jakträttsupplåtelse (punkt 16)

av Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Per-Samuel Nisser (m) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 11. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ455.

Ställningstagande

Trots att riksdagen år 2000 genom ändring i jaktlagen (1987:259) upphävde reglerna om besittningsskydd och rätt till tvångsförlängning vid jakträttsupplåtelse kan de tidigare bestämmelserna om förlängningsrätt i vissa fall komma att gälla i ytterligare 50 år. Som anförs i motion 2001/02: MJ455 (m) bör övergångsbestämmelserna ändras så att de endast kan tillämpas under fem år

från ikraftträdandet av lagändringen, dvs. från den 1 januari 2001. Regeringen bör återkomma med förslag om lagändring i enlighet med motionen.

12. Besvärsrätten för beslut i jaktärenden (punkt 17)

av Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Per-Samuel Nisser (m) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 12. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ454.

Ställningstagande

Den enskilde jordägarens rätt att utöva jakt och skydda sin skog och sin gröda mot viltskador är civilrättsliga rättigheter av stor principiell och ekonomisk betydelse för den enskilde fastighetsägaren. Oaktat dessa förhållanden och vad som anges i artikel 6 i Europakonventionen om rätt till domstolsprövning saknar jordägaren (jakträttshavaren) besvärsrätt i flera viktiga avseenden. I 54 § jaktlagen (1987:259) stadgas att länsstyrelsens beslut enligt 33 § samma lag, dvs. reglerna för älgjakten, får överklagas i fråga om registrering av licensområde men för övriga beslut enligt paragrafen saknas besvärsrätt. Detta innebär att länsstyrelsens beslut om bl.a. älgutdelning och jakttid inte kan prövas i domstol. Detta förhållande strider enligt vår mening mot grundlagen. Regeringen bör återkomma med förslag om lagändring i enlighet med motionen.

13. Beslutande myndighet för skyddsjakt på varg (punkt 18)

av Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 13. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ227 yrkande 6.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör beslut om vargstammens reglering fattas så nära de berörda, dvs. de fast boende, som möjligt. Länsstyrelsen bör som central myndighet kunna fatta sådana beslut men besluten skall också kunna delegeras till kommunal nivå i så många fall som möjligt.

14. Medel ur Jaktvårdsfonden (punkt 19)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 14. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:MJ911 yrkande 2 och delvis motion 2000/01:MJ920 yrkande 4.

Ställningstagande

Det är enligt vår mening av vikt att de medel som inflyter genom det statliga jaktkortet verkligen används för ändamål som främjar jägarnas intressen. De möjligheter för Jordbruksdepartementet att finansiera sin verksamhet med dessa medel som aviserades i proposition 1999/2000:73 Jaktens villkor avvisar vi bestämt. Det måste även ifrågasättas om medel ur Jaktvårdsfonden skall kunna används för polisiär verksamhet och åtgärder vid t.ex. olovligt utsläpp av minkar.

15. Statlig representation i jägarorganisationerna (punkt 21)

av Eskil Erlandsson (c) och Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 15. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:MJ920 yrkande 5.

Ställningstagande

I samband med behandlingen av proposition 1999/2000:73 Jaktens villkor beslutade riksdagen att regeringen skall ha rätt att utse en ledamot i Svenska Jägareförbundets och Jägarnas Riksförbunds styrelser. Vare sig i propositionen, i utskottets betänkande 2000/01:MJU17 eller i den efterföljande debatten framfördes några hållbara argument för denna nya ordning. Enligt vår mening bör möjligheten till statlig representation i de centrala jägarorganisationerna avskaffas.

16. Miljömål för djur (punkt 23)

av Eskil Erlandsson (c) och Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 16. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01: MJ826.

Ställningstagande

Som anförs i motion 2000/01: MJ826 (c) är det en uppenbar brist att ett miljö kvalitetsmål för fåglar och andra djur saknas bland de 15 miljö kvalitetsmål som riksdagen tidigare har fastställt. Detta är enligt vår mening ett märkligt förbiseende. Ingen kan sväva i tvivelsmål om att en av vårt lands mest värdefulla och hållbara resurser är våra djur och fåglar, förutsatt att de får det skydd och den skötsel som behövs för en hållbar utveckling. Vi ansluter oss således till motionens yrkande att riksdagen bör fastställa ett sextonde miljö kvalitetsmål, Ett rikt djur- och fågelliv.

17. Hänsynsfull och långsiktigt hållbar jakt (punkt 24)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 17. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ418 yrkande 19.

Ställningstagande

Enligt min mening bör dagens viltvård ersättas med faunavård och omfatta alla vilda arter. Jakten måste vara hänsynsfull, reglerad och långsiktigt hållbar och anpassas till populationerna av de arter man vill jaga och till deras utveckling över tid och rum. Jakten skall även ta hänsyn till de arter som är beroende av arter som jagas, t.ex. jaktfalkens beroende av ripan som födodjur. Om jakt kan hota en arts fortbestånd skall ingen jakt få förekomma på hotade rödlistade arter eller på arter vars populationer minskar kraftigt, och jakt under vår och sommar, då flytt och reproduktion sker, skall inte vara tillåten. Jag tar även avstånd från alla typer av jakt som innebär stor risk för lidande för det jagade djuret. Jakten skall vidare utformas utifrån ett ekologiskt perspektiv där naturvårdsintressena ges större inflytande än jaktintressena, och rovdjursstammarna skall tillåtas öka till livskraftiga populationer. För att såväl biologisk mångfald som långsiktig ekologisk hållbarhet skall kunna säkerställas skall jakttider och antal djur som får skjutas omprövas årligen och baseras på inventeringar. Som anförs i motion 2001/02: MJ418 (mp) bör ett svenskt faunaråd bildas. Rådet, som bör bestå av representanter för naturvårdsorganisationerna, jägarkåren, djurrättsrörelserna och viltforskarna i lika delar, bör ha till uppgift att se över jaktens praktiska och etiska aspekter och vara rådgivande om jakttider och jaktformer.

18. Jaktens betydelse för viltvården (punkt 25)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 18. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:N385 yrkande 13.

Ställningstagande

Jakt- och viltupplevelser utgör i dag en omfattande folkrörelse men, vilket anförs i motion 2000/01:N385 (m), har en ännu större potential. De svenska viltstammarna av älg, rådjur, björn m.fl. har en stark dragningskraft för såväl jägare som för dem som endast vill uppleva mötet med det vilda. Flera breda attitydundersökningar visar att den vilda faunan representerar ett av de viktigaste naturvärdena för en stor majoritet av befolkningen. Vården av viltstammarna är därför att betrakta som en i vid mening gemensam angelägenhet. I denna vård är det enligt vår mening viktigt att framhålla jakt och beskattning av viltet som en mycket viktig beståndsdel. Det är mot denna bakgrund angeläget att de tendenser till antijaktrörelser som förekommer bemöts med saklig information om jaktens betydelse för starka och uthålliga viltstammar. Våren 2000 fattade riksdagen beslut med anledning av proposition 1999/2000:73 Jaktens villkor. Beslutet innebar bl.a. att det numera är möjligt att genom lagen om viltvårdsområden tvinga in en markägare i ett sådant område. Medlemskapet kan då komma att innebära ett betydande intrång i förfogandet över jakträtten. Vi anser att samarbete i viltvårdsfrågor över ägogränser är naturligt och bra, men ett sådant samarbete måste ske på frivillig väg. Den inskränkning av äganderätten som beslutet innebär utgör ett allvarligt hinder för utveckling av den landsbygdsturism som enligt vår mening kan bli till gagn för dem som bor i glesbygd. Sedan ett antal år kan alla jägare köpa jaktkort för småviltsjakt på statens mark ovan odlingsgränsen. Av intäkterna från denna jakt går ca 70 % till samerna och 30 % till rennäringseenheten vid de nordliga länsstyrelserna. Denna jakt, huvudsakligen på ripa, har varit och är mycket omdebatterad. Samerna har t.ex. starka invändningar mot jakten då den påstås inkräkta på renskötselns, och miljödebattörer anser att beståndet av ripa hotas. Enligt vår mening är kritiken överdriven och vi är beredda att verka för att denna möjlighet till jakt skall bestå. Det är dock rimligt att en utvärdering görs i syfte att undersöka om villkoren för denna jakt behöver förändras.

19. Utvidgad skydds jakt på rovdjur (punkt 26)

av Göte Jonsson (m), Carl G Nilsson (m), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c) och Berit Adolfsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som framförs i reservation 19. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2001/02: MJ248 yrkande 2 samt avslår motion 2001/02: MJ227 yrkande 5.

Ställningstagande

Som anförs i motion 2001/02: MJ247 (m) bör regionala eller lokala myndigheter få möjlighet att besluta om skydds jakt och andra åtgärder i fråga om samtliga rovdjur när lokala problem uppstår bl.a. i form av rivna tamdjur. Det måste således vara tillåtet att skjuta rovdjur som vållar stora lokala problem. Eftersom det enligt vår mening vore oacceptabelt att tvinga djurägare att bevittna hur djur rivs och skadas utan möjlighet att ingripa måste djurägare också ges möjlighet att skydda och försvara egna djur som anfalls av rovdjur. Regeringen bör återkomma med förslag om lagändring i enlighet med motionens yrkande 2.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riskdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Jakttider på tjäder, orre och järpe och skydds jakt på vissa fågelarter (punkterna 7 och 8)

av Maria Wetterstrand (mp).

I betänkandet behandlas ett antal motioner från Miljöpartiet de gröna som berör jakttider och skydds jakt på vissa fågelarter. Vi vill genom detta särskilda yttrande påpeka problemen med dagens situation men vi reserverar oss inte utan förutsätter att regeringen och Naturvårdsverket tar dessa problem på allvar vid den återkommande översynen av regleringar av jakt och jakttider.

Jakten på tjäder, järpe och orre är allmän och jakttiderna generösa. Det kan ifrågasättas om det är rimligt att tillåta jakt på arter där populationerna minskar så kraftigt som för dessa. Vad skälet till minskningen är har ingen betydelse; det är fråga om försiktighet. För ca 20 år sedan var orrbubblen i Sörmlands skogar starkt och vanligt. En vårvandrare på Sörmlandsleden vaknade till det härliga ljudet. Så är det inte längre. Nu får man leta efter fåglarna. Tillbakagången är mycket påtaglig.

Alla svenska småfåglar utom koltrast, björktrast, stare, gråsparv och pilfink är fredade. Det är underligt att just de har blivit kvar och det kan verkligen ifrågasättas om jakten är nödvändig. Jakten kallas skydds jakt och är i flera fall tillåten under häckningstid, vilket torde vara etiskt oförsvarbart. Vi anser att det borde vara dags att freda även dessa småfåglar.

Att skjuta småfågel stämmer inte med dagens syn på djur och natur. Dessutom härrör denna skydds jakt från en tid när populationerna av fågelarterna var större och då säd hanterades annorlunda och mer öppet än i dag. Några stora sanitära problem torde just inte de fågelarter utgöra för vilka skydds jakt finns.

Skydds jakten strider i dag också mot EU:s art- och habitatdirektiv och mot fågeldirektivet. Det är inte etiskt att skjuta föräldrar till värmlösa fågelungar. Det stämmer inte heller med andra bestämmelser i jaktlagen, till exempel 27 §, som säger att jakten skall bedrivas på ett sådant sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande. I det här fallet får även eventuella ungar ses som viltbråd, och de utsätts för lidande om en förälder försvinner, eftersom det är mycket svårt för en ensam förälder att klara ungarnas matbehov.

Trots att arten svärta går tillbaka får den jagas. Jakten sker under häckningstid, vilket strider mot EU:s fågeldirektiv. Svärta finns också med i den nya rödlistan från 2000. Vår allmänna inställning är att arter på hotlistan över huvud taget inte skall få jagas.

Jakttiden för morkulla har förändrats i positiv riktning. Undersökningar tyder emellertid på att även dagens jakttid kan vara olämplig. Även denna jakttid infaller under häckningstid eftersom vissa honor lägger två kullar och den sista kullen inte är flygg före den 21 augusti. Vi förutsätter att regeringen överväger att flytta fram startdatum för morkulljakten ytterligare.

2. Utredning om ersättning till jakträttshavare för skador av rovdjur och ersättning för skadeförebyggande arbete och för rovdjursskador (punkterna 13 och 14)

av Kjell-Erik Karlsson (v) och Willy Söderdahl (v).

Den grundläggande principen att skador av vilt i första hand skall förebyggas och att detta huvudsakligen skall ske genom jakt kan inte tillämpas när det gäller de stora rovdjuren. Särskilt järv- och vargbestånden är i dagsläget så små att varje form av jakt kan ge förödande konsekvenser för rovdjursstammarnas möjlighet att återhämta sig och existera i livskraftiga bestånd.

Problemet kvarstår dock genom att rovdjur i vissa områden orsakar skador på tamdjur. Om inte ersättningsnivåerna för viltskador höjs så att de verkligen täcker de ekonomiska förluster som drabbar tamdjursägare i dessa områden, är risken stor för att den illegala jakten ökar i omfattning. Om den acceptans som finns för rovdjuren skall kunna bibehållas och utökas måste ersättningsnivåerna för rovdjursskador höjas. Mot den bakgrunden kommer det i framtiden att finnas behov av ökade anslag för ersättning för såväl förebyggande åtgärder som för viltskador.

3. Inventering av kungsörnsstammen m.m. (punkt 29)

av Maria Wetterstrand (mp).

Miljöpartiet de gröna anser att det är angeläget att såväl inventeringar som ett annat ersättningssystem för skador orsakade av kungsörn kommer till stånd. Ersättningen för skador orsakade av kungsörn måste, i likhet med ersättningen för skador av järv, varg och lo, utgå efter antalet föryngringar. Först då blir det angeläget att värna kungsörnen inom samebyn. Som det är i dag utgår ersättning oavsett om det finns häckande örn och oavsett om paret tjuvjagas och i värsta fall dödas under häckningssäsongen.

Förutsättningen för ett annat ersättningssystem är kunskap om var örnarna häckar. En heltäckande kungsörnsinventering är alltså nödvändig för att komma till rätta med den negativa trend för arten som vi har i dag i landet. Sveriges Ornitologiska Förening, SOF, har många medlemmar som på ideell basis inventerat olika arter, däribland kungsörn. Här finns ett stort kunnande, som kan tas till vara bättre än i dag. Dessa inventeringar bör samordnas av länsstyrelserna.

Vi har nu valt att inte reservera oss i frågan men vill ändå påpeka problemet. Vi anser också att detta arbete kan inledas utan något riksdagens beslut.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2000

2000/01:K378 av Matz Hammarström m.fl. (mp):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en omprövning av samernas jakt- och fiskerätt måste ske enligt det löfte som ansvarig minister avgivit och utifrån pågående utvärderingar.

2000/01:MJ743 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jakt på hotade arter.

2000/01:MJ826 av Åke Sandström (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om angelägenheten av att ett miljömål för djur och fåglar utformas.

2000/01:MJ902 av Nils Fredrik Aurelius och Leif Carlson (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyddsjakten av storskarv bör utvidgas.

2000/01:MJ903 av Jeppe Johnsson (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skydds jakt på sädgås, kanadagås och grågås vid fålt med vallodling.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skydds jakt på grågås i samma utsträckning som nu gällande bestämmelser för sädgås.

2000/01:MJ904 av Patrik Norinder och Anne-Katrine Dunker (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skyddsåtgärder på skarv.

2000/01:MJ907 av Per-Richard Molén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av jakt på säl.

2000/01:MJ909 av Christel Anderberg och Henrik Westman (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skyddsåtgärder mot skarv.

2000/01: MJ910 av Anita Sidén och Cecilia Magnusson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att samma regler skall gälla för svenska och norska jägare under ripjakten med avseende på startdatum och rättigheter för jakt.

2000/01: MJ911 av Ingvar Eriksson m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om viltforskningsråd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medel ur Jaktvårdsfonden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om register över jaktkort och jägarexamen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jakt på säl.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jakt i reservat.

2000/01: MJ913 av Anders Sjölund och Ola Sundell (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett försök med lokal förvaltning av småviltsjakten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en samordnad starttid för småviltsjakten i de tre nordligaste länen.

2000/01: MJ914 av Anders Sjölund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett regeringsinitiativ avseende avskaffandet av dubbelregistrering av licensområde för älgjakt.

2000/01: MJ916 av Anders Sjölund och Olle Lindström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att regeringen skyndsamt återkommer med en redovisning av hur jakten på säl skall bedrivas.

2000/01: MJ917 av Hans Stenberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att reglera fågeljakten i de svenska fjällen genom samordning av jakttiden med Norge, jaktguider för utländska jägare och olika typer av jaktkort.

2000/01:MJ920 av Eskil Erlandsson m.fl. (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om användandet av medel ur Jaktvårdsfonden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa ordningen med statlig representation i de centrala jägarorganisationerna.

2000/01:N318 av Rosita Runegrund och Sven Brus (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skärgårdsfiskarnas möjligheter att hålla skarv- och sälbeståndet på en för näringen acceptabel nivå.

2000/01:N385 av Bo Lundgren m.fl. (m):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jaktens betydelse för viltvården.

Motioner från allmänna motionstiden 2001

2001/02:MJ206 av Kenneth Johansson (c):

3. Riksdagen begär att regeringen utreder möjligheter till ersättning till jakt-rättsinnehavare för rovdjursskador.

2001/02:MJ214 av Nils Fredrik Aurelius och Leif Carlson (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyddsjakten av storskarv bör utvidgas.

2001/02:MJ227 av Runar Patriksson (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ersättning till drabbade djurägare.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skydds- och licensjakt.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om beslutsnivån.

2001/02:MJ248 av Ola Karlsson och Per-Samuel Nisser (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyddsjakt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättning för skada och skadeförebyggande arbete.

2001/02:MJ271 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grytjakt på rödräv och grävling.

2001/02:MJ276 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jakttider på tjäder, orre och järpe.

2001/02:MJ281 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jakt på koltrast, stare, björktrast, gråsparv och pilfink.

2001/02:MJ355 av Gudrun Lindvall (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en heltäckande kungsörnsinventering.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ersättning för kungsörn i förhållande till antalet lyckade häckningar.

2001/02:MJ394 av Birgitta Carlsson och Åke Sandström (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de djurägare som för att skydda sina tamdjur mot rovdjur måste sätta upp särskilda stängsel för att hålla ute rovdjuren skall erhålla större delen av denna extra kostnad i bidrag.

2001/02:MJ414 av Owe Hellberg (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett särskilt åtgärdsprogram för att uppmärksamma problemet med otydliga skador på djur och produktion vid fåbodbruk i samband med viltstörningar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda ett generellt driftbidrag till fåbodbruk i områden med hög förekomst av rovdjur.

2001/02:MJ418 av Lotta Nilsson Hedström m.fl. (mp):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hänsynfull och långsiktigt hållbar jakt.

2001/02:MJ420 av Göte Jonsson m.fl. (m):

7. (delvis) Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jakt på säl och skarv.

2001/02:MJ431 av Patrik Norinder och Anne-Katrine Dunker (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jakt på säl.

2001/02:MJ432 av Olle Lindström och Anders Sjölund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att regeringen skyndsamt återkommer med en redovisning av hur reglerad jakt på säl skall bedrivas.

2001/02:MJ439 av Gudrun Lindvall (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stoppa jakten på säl.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av budgetförstärkningarna på anslag 42:6 Ersättning för viltskador, innan diskussion om skyddsjakt återupptas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en analys över vilka som skall ha ersättning för sälskador och storleken på ersättningen.

2001/02:MJ441 av Gudrun Lindvall (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jakttid på svärta.

2001/02:MJ446 av Harald Nordlund (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den fria kalvavskjutningen bland älgar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vårjakt på rådjur.

2001/02:MJ454 av Carl G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om överklagningsrätt av beslut i jaktfrågor.

2001/02:MJ455 av Carl G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om besittningsskydd och förlängningsrätt vid jakträttsupplåtelse.

2001/02:MJ512 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jakt på morkulla.

2001/02:MJ522 av Ester Lindstedt-Staaf m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en reglering av skarv- och sälbeståndet.

2001/02:MJ525 av Anders Sjölund (m):

3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring vad gäller dubbelregistrering av älgjakt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokal förvaltning.